novoměstský kurýr

8/2016

ČLÁNKY - INFORMACE - AKTUALITY - NÁZORY- FOTOGRAFIE

Pohled na obec Bolehošť s kopce na severovýchodě od obce. V pozadí vpravo přidružená osada Lipiny a také budova nádraží Foto: J.B.

w w w . n o v o m e s t s k y k u r y r . i n f o

OBSAH:

MAPA REGIONU
OBCE S VAZBOU NA NOVÉ MĚSTO NAD METUJÍ
BOLEHOŠŤ - CO O SOBĚ NAPSALI V ROCE 1939
INFORMACE O OBCI BOLEHOŠŤ Z INTERNETU
NĚKOLIK MÝCH POSTŘEHŮ
O BOLEHOŠTI Z WIKIPEDIE
FOTO Z OBCE BOLEHOŠŤ, LIPINY, BOLEHOŠŤSKÁ LHOTA
POHLEDY Z MĚSTA
OD KLADSKÉHO POMEZÍ
AKTUALITA
VTIPY NA ZÁVĚR
ŽERTOVNÉ OBRÁZKY
FOTO NA ZADNÍM LISTU

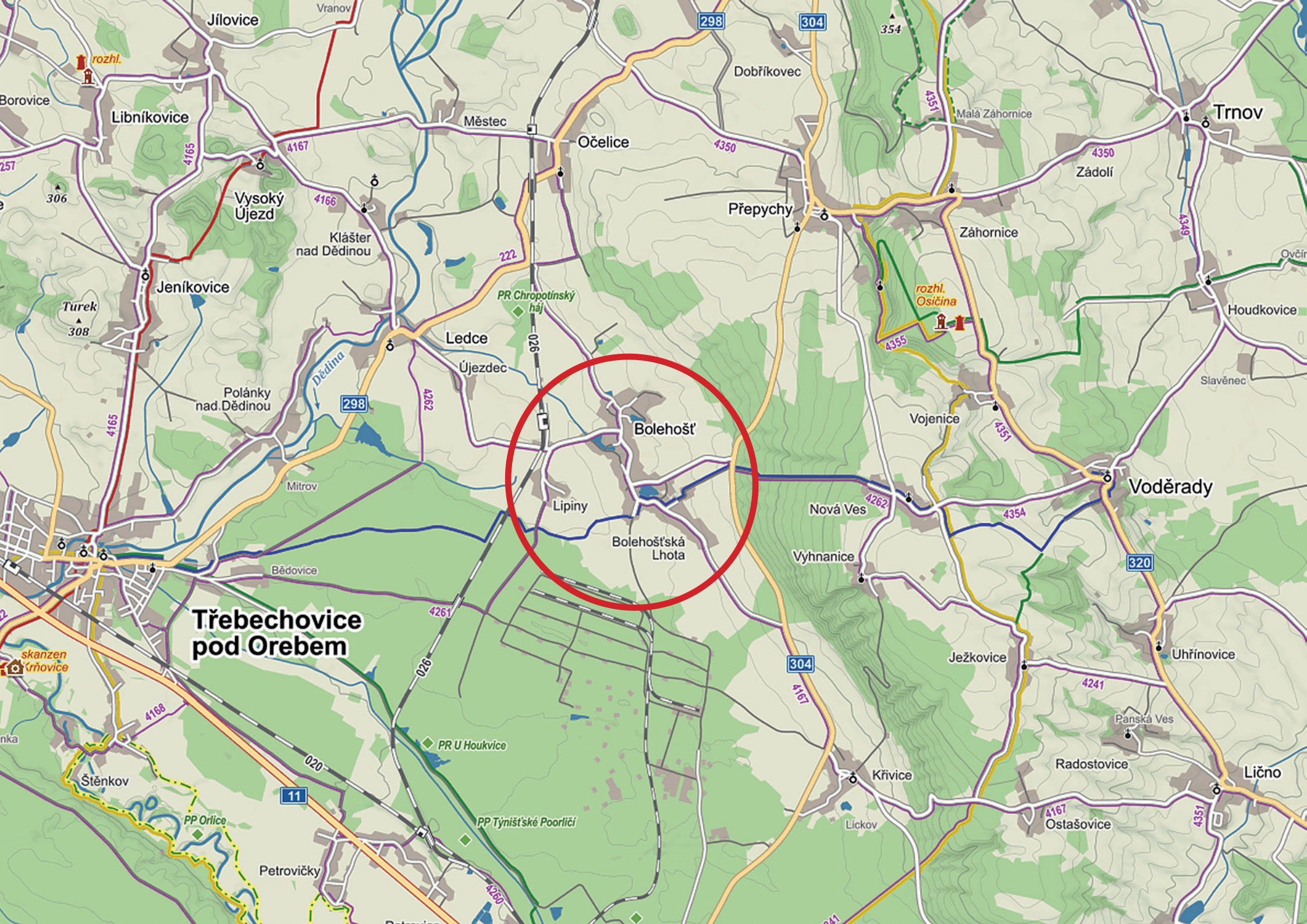
Jílovice
Vranov
rozhl.
Borovice
Libníkovice
Městec
Očelice
Dobříkovec
354
Malá Záhornice
Trnov
Zádolí
Vysoký Újezd
Přepychy
Záhornice
Klášter nad Dědinou
Jeníkovice
Turek
308
PR Chropotínský háj
Ledce
Újezdec
rozhl. Osičina
Houdkovice
Slavěnec
Dědina
Polánky nad Dědinou
Bolehošť
Vojenice
Mitrov
Lipiny
Nová Ves
Voděrady
Bolehošťská Lhota
Vyhnanice
Bědovice
Třebechovice pod Orebem
skanzen
Ježkovice
Uhřínovice
PR U Houkvice
Panská Ves
Radostovice
Štěnkov
Křivice
Lično
PP Orlice
PP Týnišťské Poorličí
Lickov
Ostašovice
Petrovičky

Obce s vazbou na Nové Město nad Metují

Obec	obce ORP	hist. okres	obce DSO	číslo Nov. kur.
Bačetín				5/2015
Běstviny				11/2015
Bílý Újezd				
Blažkov				3/2014
Bohdašín				2/2015
Bohuslavice				6/2014
Bolehošť				8/2016
Bolehošťská Lhota				8/2016
Borová				
Byzhradec				
Bystré				4/2015
Čánka				
Černčice				4/2014
Česká Čermná				
České Meziříčí				2/2016
Dlouhé-Rzy				
Dobré				
Dobruška				
Dobřany				7/2015
Domašín				
Domkov				9/2014
Hlinné				
Houdkovice				
Chlístov				10/2015
Janov				3/2015
Jestřebí				9/2013
Jílovice				5/2016
Klášter nad Dědinou				7/2016
Krčín (dnes souč. N.M.n.M.)				
Králova Lhota				4/2016
Křivice				
Křovice				12/2015
Ledce				7/2016
Lipiny				8/2016
Lhota - Doubravice				7/2014
Libchyně				1/2014
Mělčany				
Městec nad Dědinou				
Městec				7/2014
Mezilesí				2/2014
Mokré				
Nahořany				7/2014
Nedvězí				
Nové Město nad Metují				12/2013, 14
Nový Hrádek				
Očelice				
Ohnišov				1/2015
Olešnice v Orl. horách				8/2015
Opočno				
Osečnice				
Podbřezí (Skalka)				
Pohoří				1/2016
Provodov-Šonov				9/2014
Provoz				9/2015
Přibyslav				11/2013
Pulice				
Rohenice				3/2016
Semechnice				
Sendraž				10/2013
Slavětín nad Metují				8/2014
Slavoňov				3/2014
Sněžné				6/2015
Spy, (dnes součást N.M.n.M.)				11/2014
Studnice				
Šeřeč				9/2014
Újezdec				7/2016
Václavice				9/2014
Val				9/2015
Vrchoviny, (dnes souč. N.M.n.M.)				10/2014
Vršovka				5/2014
Vysokov				
Vysoký Újezd				6/2016
Zákraví				1/2015

NOVÉ MĚSTO NAD METUJÍ

obec, která byla okresním městem

Nové Město nad Metují bylo okresním městem. V čísle 2/2015 tohoto provedení „Novoměstského kurýra“ jsem uveřejnil mapu okresu Nové Město nad Metují z roku 1938. Které obce novoměstský okres tehdy zahrnoval, vyplývá z této mapy.

Seznam, který jsem uveřejnil ve vedlejší tabulce původně vycházel z knihy „Nové Město nad Metují a jeho kraj“, která vyšla na začátku roku 1940. Tam přispěla řada obcí popisem své obce.

Ukázalo se, že to nejsou všechny obce tehdejšího novoměstského okresu - viz mapa v čísle 2/2015.

A tak pokud se návštěvou dostanu k obci, která dosud ve vedlejší tabulce není, doplním ji tam. Tak snad budou zkompletovány obce novoměstského okresu a jejich dnešní podoba.

Dnes také existuje tzv. „Dobrovolný svazek obcí“ - obce DSO. Webové stránky tohoto sdružení najdete na adrese:

http://novomestskonadmetuji.cz

Tyto obce jsem také zařadil do mého seznamu obcí.

Ve vedlejší tabulce jsem také označil obce, které spadají pod současné Nové Město nad Metují vzhledem ke skutečnosti, že Nové Město nad Metují je obcí s tzv. „rozšířenou působností“ - obce s označením ORP. Tyto obce jsem už navštívil.

V jednotlivých číslech měsíčníku „Novoměstský kurýr“ se budu věnovat obcím, které jsou ve vedlejší tabulce. Některé jsem už uvedl v předcházejících číslech, takže k těm se už nebudu vracet. V tabulce najdete, ve kterém čísle měsíčníku „Novoměstský kurýr“ se o příslušné obci píše. Obce budu volit namátkově dle mé nálady, kam se mi bude chtít právě jet. Pokračuji obcí BOLEHOŠŤ.

Jindřich Buchal.

BOLEHOŠŤ

Co o sobě napsali v roce 1939 v knize „Nové Město nad Metují a jeho kraj“:

Uprostřed cesty z Týniště do Opočna leží dlouhá ves, ukrytá pod táhlým kopcem Křivinou. Skládá se ze tří částí: Bolehoště, osady Lipin a Lhoty Bolehošťské, která se roku 1924 osamostatnila.

Vzhledem a výstavností se může Bolehošť směle rovnati nejlepším obcím na okrese. Již svou polohou dobývá si čestné-

ho místa mezi okolními vesnicemi. Na severovýchodě chrání ji les Sádka, na východě Křivina s Jírovstvím, na jihu Mlaka a částečně Bory, které na západní straně se táhnou až k Třebechovicům. Pouze na severu je menší háj Chropotín, podél něhož běží železnice k Opočnu.

Původ Bolehoště se datuje ze 14. století. Jako jinde, i zde byla založena nejprve tvrz, kolem níž se budovala jiná stavení. Stála asi na místě dnešního čp. 23, kde se dosud říká „Na Turyni“, ač jiní kladou tam býv. pohřebiště. Jejím zakladatelem byl Slovan Bolehošc, podle něhož dostala ves svůj název. Jménem tím se označoval, podle lidové etymologie, zeman, jejž „bolí hosté“, t. j. špatný hostitel.

Držitelé Bolehoště byli z rodu Žampachů, který se rozdělil na dvě větve: Koldů a Hložků, již měli ve svém znaku lovci trubku ve stříbrném poli. R. 1404 sídlil v Bolehošti Jan Želenec z Bolehoště a Bůžek z Přepych, jinak z Bolehoště, jenž se stal praotcem větve Hložků. Za něho zpustla dosavadní tvrz Turyn, neboť se přestěhoval do nové, jež stála na nynějším pozemku p. Rolla; valy z ní zůstaly až do r. 1926.

Mikeš Hložek sloužil též svému strýci - známém lupiči - Koldovi Janu ze Žampachů. Proto se proti němu vypravil hradecký hejtman Jetřich z Miletínka, který se svým vojskem Bolehoště dobyl, ale ponechal ji dosavadnímu majiteli. Jan a Mikuláš Hložkovi prodali r. 1511 Bolehošť Tristramovi z Barchova a ten před r. 1516 Mikuláši Trčkovi z Lípy. Vilém Trčka, stav se pánem na Opočně, připojil k němu Bolehošť a Lhotu Bolehošťskou, zvanou dříve Lhotka pod Křivinou, jež dříve patřila k hradu litickému.

Za reformace se celá obec hlásila k protestantismu. R. 1598 měla 24 obyvatele, kteří obdělávali 16 lánů 1 prut (1500 korců) a platili 30 kop 42 groše 6 den. daní. Evangelické vyznání se drželo v obci velmi dlouho, přes hrozné pronásledování jezuitské v době protireformační. R. 1650 měla Bolehošť již 301 duši, z toho 5 katol., 167 nadějných na obrácení, 129 beznadějných. Později je však zmínka, že k církvi katolické přestoupili z Bolehoště 62 muži a 62 ženy, ze Lhoty Bolehošťské 11 mužů a 8 žen.

Ve válkách švédských, kdy Bolehošť zažila dvojí přepadení, utrpěla škod za 1852 zl. 60 kr. Za vlády Marie Terezie se vystěhovalo do Pruska z Bolehoště a ze Lhoty Bolehošťské 6 rodin.

Dnešní Bolehošť s osadou Lipinami a Lhota Bolehošťská mají skoro 1000 obyvatel ve 224 číslech. Nadmořská výška je 258 m. Katastrální výměr činí 1270 ha, lesy revíru Bolehošť, patřící Colloredo-Mansfeldovi, mají 1462 ha 74 a. V obou obcích je zavedeno elektrické osvětlení.

Nejvýznačnější budovou v obci je škola, zřízená již r. 1816. Nynější budova, postavená r. 1864, přestavěná r. 1884 a naposled v r. 1914, patří mezi nejlepší v okolí. R. 1926 byla v této budově založena lidová hospodářská škola, r. 1939 mateřská školka. Dále je obecní dům, kde je pošta, obecní úřad, kampelička, hostinec a trafika; ve Lhotě Bolehošťské byv. lov. zámeček s vlašskou střechou, kde se sešel rak. císař František I. s ruským carem Alexandrem - dnes myslivna nově opravená. Za ní se táhne k lesu krásná lipová alej. Konečně evangelická modlitebna, dříve evengelická škola. Proti ní ve vkusně upraveném parku stojí památník padlých ve světové válce.

V obci jsou též četné spolky: Orel, Sbor dobrovolných hasičů, elektr. družstvo, vodní družstvo, Sokol a j. S hlediska kulturního možno Bolehošť uvésti mezi prvními. Divadelní odbor Sokola má nově vybudované jeviště, kde hraje vesměs hodnotné hry. Obecní knihovna v Bolehošti má přes 1000 svazků, ve Lhotě Bolehošťské přes 300 a vede ji pan Lhotský, který též píše historii obou obcí s velkou láskou a pečlivostí. V každém 7. čísle je radiový přijímač.

Za obezřetné činnosti nynějšího starosty, p. Jos. Dubna, se velmi zlepšil vzhled obce. Po celé vsi byly zřízeny chodníky, vroubené řadou topolů; k nádraží vede nový chodník, po jehož straně jsou vysázeny ovocné stromy. Vzorná kanalisace odvádí vodu s cest a sadů do potoka za ví. V obci byly též postaveny pohodlné lavičky. Upraven byl též největší rybník, Baba, měřící 11 ha.

Z průmyslových podniků zasluhují zmínky továrny na kyselé zelí p. Bašeho v Bolehošti a p. Hrocha ve Lhotě Bolehošťské, výroba nábytku p. Čiháka a j. V Bolehošti a ve Lhotě Bolehošťské je 5 hostinců a 11 obchodů.

V okolních lesích je 7 pískových a 5 kamenných lomů. Na severu obce se rozprostírají t. zv. „Spraše“, vysušené dno byv. rybníka, kde se pěstuje světoznámé bolehošťské zelí, vyvážené do daleké ciziny. Dříve se zde ze spodních vrstev dobývala rašelina pro lázně Brandýs n. Orl. Památný je i les Chropotín, o němž jsem se zmínil na počátku. Staleté duby udržovaly dříve množství roháčů. Nyní je značně prořidlý. Rostou v něm dvě květiny, chráněné památkovým úřadem: aron blamatý a lopuch hajní.

Jen jedno chybí této vsi k dokonalému vzhledu - dlážděná vozovka. Snad i ta bude v brzku zbudována a splní se tak dávný sen všech zdejších občanů.

Miroslav Stech.

BOLEHOŠŤ Z INTERNETU

Obec Bolehošť se ve skutečnosti skládá ze tří částí a to Bolehoště, Bolehošťské Lhoty a Lipin. Tyto části jsou spojeny v jednu katastrální obec a tou je Bolehošť. Obec leží v nížinné části okresu Rychnov nad Kněžnou, Královehradeckého kraje na okraji Orlické tabule a úpatí Orlických hor v nadmořské výšce kolem 260 - 270 metrů nad mořem. Na východ od obce se zvedá lesní hřbet Křivina a rovinatý povrch se začíná měnit v pahorkatinu vrcholící v Orlických horách. Obec je obklopena ze tří stran lesy, vyjma severní strany.

Obyvatelé Bolehoště se již v dřívějších dobách živili zemědělstvím. Zejména pěstovali pšenici, žito, ječmen, konopí a len. V současné době je stále mnoho občanů zaměstnáno v zemědělství a to v Agrospolu a.s. Bolehošť. Významnou a charakteristickou plodinou pro místní zemědělství je pěstování zelí a jeho zpracování na kysané zelí. Pěstují se zde ale i další plodiny podle druhu zeminy. Půda je zde velmi rozmanitá od černozemě, na níž se právě pěstuje zelí až po chudé půdy písčité a jílovité. V 19. a 20. století se zde dobývala i zásaditá slatina (rašelina), těžil se zde i travertin. To byla sypká luční křída, která sloužila jako náhrada za strojená hnojiva. U obce je také opukový lom, který poskytoval stavební kámen a těžil se zde i bílý štukový písek. Bolehošť v dřívějších dobách byla obklopena močály a mokřinami, dokladem toho byla i řada rybníků v obci. Poblíž obce se také nachází přírodní rezervace Chropotínský háj. Ten tvoří smíšený les s bohatým bylinným podrostem, který je typickým přirozeným listnatým lesem. Rezervace o rozloze 18,7 ha se nachází severozápadně od obce. Vyhlášena byla v roce 1955. Předmětem ochrany je zbytek lužního lesa s bohatou vegetací. Lužní dubové porosty mají bohaté keřové a bylinné patro, převážná většina porostů (přes 90 %) se svým složením blíží přirozenému stavu. Jednotlivě zde rostou i mohutné staré duby. V rezervaci rostou vzácné rostliny jako např. Pižmovka mošusová (Adoxa moschatellina), česnek ořešec (Allium scorodoprasum), Sasanka hajní (Anemonoides nemorosa) a s. pryskyřníkovitá

(A. ranunculoides), Áron plamatý (Arum maculatum), Lýkovec jedovatý (Daphne mezereum), Svízel Schultesův (Galium schultesii), Jaterník trojlaločný (Hepatica nobilis), kosatec žlutý (Iris pseudacorus), Zapalice žluťuchovitá (Isopyrum thalictroides) a další. V háji se nachází též uznaná bažantnice, proto sem nelze vstupovat celoročně.

Obcí Bolehošť prochází hned několik cyklistických stezek, po nichž se dostanete dále do Třebechovic p. O. a Hradce Králové, nebo můžete pokračovat směrem na Týniště n. O., Orlické hory případně Opočno a Jaroměř. Bolehošť je také součástí mikroregionu Poorlicko a turistické oblasti VRCHA. Během návštěvy naší obce si můžete odpočinout v malém parčíku uprostřed obce. Zde se nachází turistický altánek s mapami a nově postavená Zvonička k výročí 610. let od 1. zmínky o obci. Při projíždění obce si můžete povšimnout i několika zajímavých míst, jakož je např. Pomník obětem světové války, křesťanský kříž v Bolehošti a Bol. Lhotě nebo bývalá evangelická škola, dnes modlitebna. Příjemné posezení Vám pak můžeme nabídnout v Obecním hostinci s letní zahrádkou.

Bolehošť leží ve středu měst, se vzdáleností do 20 km, s krásnými kulturními památkami. Jedná se o zámky v Opočně, Nové Městě nad Metují, Rychnově nad Kněžnou, Častolovicích a Doudlebách. Další zajímavostí je Proboštův betlém v Třebechovicích pod Orebem a křesťanské údolí Dřízna u Přepych, s křížovou cestou a kaplí.

Naše obec se snaží nabídnout svým obyvatelům i návštěvníkům udržované a čisté prostředí. V obci je několik vhodných míst k trávení volnočasových aktivit. K dispozici tady jsou hřiště pro míčové sporty (např. plážový volejbal, volejbal, nohejbal, malá kopaná nebo badminton). Pro děti tu jsou nejen dětské koutky, ale i nové dětské hřiště. Různé společenské akce se mohou konat nejen v přírodních areálech, ale také v Kulturním sále Obecního hostince, jehož kapacita je 250-350 míst. Zde se konají nejen plesy, karnevaly pro děti, ale také divadelní představení a společenská setkání občanů okolních obcí.

Jméno obce vešlo do paměti mnoha návštěvníkům každoročních závodů koňských spřežení, které se zde konají více jak 20 let, pravidelně v září. V posledních letech se obvykle jedná o celorepublikové závody se zahraniční účastí.

Další významnou akcí jsou Gulášové slavnosti. Jedná se o soutěže o nejlepší uvařený guláš. Slavnosti se konají v srpnu a zájem návštěvníků i soutěžících je velký. Součástí akce je rozmanitý program pro dospělé i pro děti.

Zdroj: www stránky obce.

NĚKOLIK MÝCH POSTŘEHŮ

Obec Bolehošť leži v podstatě na rovině, když přijíždíte od Přepych, tak přejedete docela pěkny kopeček. Jeho pokračování vpravo jsem využil k fotografování obce, z jiná místa jsou v nižších polohách.

Bolehošť je historicky proslavená pěstováním hlávkového zelí, zelná pole jsou vidět v okolí. V obci je výrazný objekt „Zelárny", kde se zelí zpracovává. K obci jsou přidruženy osady Lipiny a dnes vlastně již přímo navazující Bolehošťská Lhota. Obec je překvapivě členitá, nenašel jsem zde typickou vesnickou náves. Ve vesnici jsou čtyři rybníky, což je pozůstatek původního močálovitého území. Jak se zdá, dnes je již samozřejmostí úpravnost obcí, to platí i pro Bolehošť. V okolí obce se nacházejí rozsáhlé lesy, kam dojíždějí houbaři i borůvkáři ze širokého okolí.

Významným prvkem je železnice (Choceň, Tyniště, Opočno, Nové Město nad Metují, Václavice, Náchod a dále až do Meziměstí), která se dotýká obce na západní straně s docela výstavným nádražím. Do Třebechovic je to kousek, do Tyniště nad Orlicí o něco více. Opočno je také nedaleko. Jednoznačně - poloha obce pěkná a výhodná.

V Bolehošti jsem nalezl pěkná sportoviště, v Lipinách hřiště pro fotbal i „plážový volejbal". Také pěkná klubovna a mladičká Lípa svobody.

Dominantní je budova místní školy, opravdu pěkný je Obecní úřad. Překvapily mě tři autobusové zastávky v obci, což svědčí o docela velké rozsáhlosti obce.

Také mě překvapila prodejna potravin s vietnamskými majiteli, což se jen tak na vesnici nevidí.

V obci mě zaujala zachovalost několika historických budov např. stará škola, staré statky se zachovalými klenutými vjezdy.. V Bolehošti není kostel ani hřbitov, to mě překvapilo v tak veliké obci, věřící i nebožtíci tedy asi museli využit tato zařízení v okolních obcích.

Zajímavé jsou dvě akce, konané pravidelně - Gulášové slavnosti (srpen) a Závody koňských spřežení (září).

Rovněž obecní hostinec s pěkným sálem a zadním venkovním areálem si zaslouží zmínku.

Podívejte se na www stránky obce, najdete tam řadu dalších zajímavých informací.

Jindřich Buchal.

O BOLEHOŠTI Z WIKIPEDIE

Obec má tři části: Bolehošť (německy Bolehoscht), Bolehošťskou Lhotu a Lipiny, které leží v nížinné části okresu Rychnov nad Kněžnou, kraj Královéhradecký na úpatí Orlických hor.

Obklopena je ze tří stran lesy a na východ od obce se rovinatý povrch mění v pahorkatinu vrcholící v Orlických horách.

Historie.

Obec má rozsáhlou historii, kde se měnili i majitelé. Byly zde vybudovány dvě tvrze. Stará tvrz byla dobyta a rozbořena ve 14. století. Po rozboření staré tvrze byla vybudována nová tvrz, jejíž část základů se dochovala až do začátku 19. století. Jednou z významných dominant byla výstavba loveckého zámečku za Jeronýma Colloreda nad Bolehošťskou Lhotou. O obci Bolehošť a Bolehošťská Lhota je první zachovalá písemná zmínka z roku 1394, i když historicky je pravděpodobné, že tyto osady vznikly v dřívější době. Osada Lipiny byla založena v roce 1709. Nejstarší zachovalou památkou obce je zvon odlitý v roce 1644 v Hradci Králové. Další historickou památkou na plochém návrší nad Bolehošťskou Lhotou je lovecký zámek z roku 1700 vystavěný Jeronýmem Colloredem.

Krajina a zemědělství.

Významnou a charakteristickou plodinou pro místní zemědělství je pěstování zelí a jeho zpracování na kysané zelí. Pěstují se zde ale i další plodiny podle druhu zeminy. V dřívějších dobách byla obec obklopena močály a mokřinami, dokladem toho byla i řada rybníků v obci. Půda je zde velmi rozmanitá od černozemě, na níž se právě pěstuje zelí až po chudé půdy písčité a jílovité. V 19. a 20. století se zde dobývala i zásaditá slatina (rašelina), těžil se zde i travertin. To byla sypká luční křída, která sloužila jako náhrada za strojená hnojiva. U obce je také opukový lom, který poskytoval stavební kámen a těžil se zde i bílý štukový písek. Bolehošť v dřívějších dobách byla obklopena močály a mokřinami, dokladem toho byla i řada rybníků v obci. Poblíž obce se také nachází přírodní rezervace Chropotínský háj. Ten tvoří smíšený les s bohatým bylinným podrostem, který je typickým přirozeným listnatým lesem. Rezervace o rozloze 18,7 ha se nachází severozápadně od obce. Vyhlášena byla v roce 1955. Předmětem ochrany je zbytek lužního lesa s bohatou vegetací. Lužní dubové porosty mají bohaté keřové a bylinné patro, převážná většina porostů (přes 90 %) se svým složením blíží přirozenému stavu. Jednotlivě zde rostou i mohutné staré duby. V rezervaci rostou vzácné rostliny jako např. pižmovka mošusová (Adoxa moschatellina), česnek ořešec (Allium scorodoprasum), sasanka hajní (Anemonoides nemorosa) a sasanka pryskyřníkovitá (A. ranunculoides), áron plamatý (Arum maculatum), lýkovec jedovatý (Daphne mezereum), svízel Schultesův(Galium schultesii), jaterník trojlaločný (Hepatica nobilis), kosatec žlutý (Iris pseudacorus), zapalice žluťuchovitá (Isopyrum thalictroides) a další. V háji se nachází též uznanábažantnice, proto sem nelze vstupovat celoročně.

Aktivity.

Název obce vstoupil do paměti mnoha návštěvníkům každoročních závodů koňských spřežení, které se zde konají více jak 15 let, pravidelně v září. Naše obec nabízí svým obyvatelům i návštěvníkům nejen udržované a čisté prostředí, ale také kulturní a sportovní vyžití. Obec je protkána několika cyklistickými stezkami, po nichž se dostanete např. do Třebechovic p. O., Hradce Králové, Týniště n. O., Opočna, Jaroměře, případně do Orlických hor. Bolehošť je také součástí mikroregionu POORLICKO a VRCHA. Během návštěvy naší obce můžete využít např. letní zahrádky Obecního hostince nebo si můžete odpočinout v malém parčíku uprostřed obce, kde najdete i turistický altánek s mapami a kamennou Zvoničkou.

Zajímavá místa.

Lovecký zámek z roku 1700 vystavěný Jeronýmem Colloredem.

Kamenná Zvonička se šindelovou střechou byla postavena v roce 2004 k výročí 610 let od první zmínky o obci. Její tvar byl převzat z dochovaných historických nákresů a razítek obce. Do Zvoničky byl umístěn historický zvon, který byl odlit již v roce 1644, zvonařem Martinem Exnerem v Hradci Králové.

Křesťanské křížky v Bolehošti a v Bolehošťské Lhotě.

Zdroj: Wikipedie.

FOTO Z OBCE BOLEHOŠŤ, BOLEHOŠŤSKÉ LHOTY A LIBIN

Pohled na obec Bolehošť ze silnice Opočno - Týniště nad Orlicí vedoucí nedaleko obce. Foto J.B.

Starobylý statek v Bolehošti Foto J.B.

Příjezd do Bolehošti od hlavní silnice nad obcí. Foto J.B.

Rybník „Velký Nadýmač“ v Bolehošti. Jeden ze čtyř rybníků v obci. Foto J.B..

Budova Obecního úřadu v Bolehošti. Zároveň požární zbrojnice a prostory pro hasiče.

Symbol poctivého a namahavého zemědělství - starobylý pluh.

Zelárna - to je to, co obec Bolehošť hodně proslavilo - pěstování a zpracování hlávkového zelí.

Jedna z budov starobylého statku v obci.

Bolehošť
V Koutech
Kouty
Zárybnická
Bolehošť
V rybníčkách
Jiráskův kopec
Lipiny
Šerka
Čížek
U jezírka
Březina
Lovecký zámeček
Bolehošťská Lhota

OBĚTEM
SVĚTOVÉ
VÁLKY.

U BOLEHOŠTI, 13. 8. 2016
Gulášové
slavnosti

OBECNÍ ÚŘAD

OBECNÍ ÚŘAD
BOLEHOŠŤ

HASIČI
HASIČI

3 LEDCE
1 LIPINY

3 LEDCE
1 LIPINY

ZELÁRNA
AGROSPOL Bolehošť, a.s.

POTRAVINY

1.51

Lípa Svobody - Lipiny
Obnova lípy z roku 1919.
Zasazena dne 8. května 2004
při příležitosti oslav 610 let
založení obce roku 1394.
Vsazena občany obce.

POHLEDY Z MĚSTA

Komín u kotelny firmy Ammann - dříve Stavostroj.

Výška komína je 105 m. Takže pracovníci, kteří provádějí nátěr se opravdu nesmí bát výšek.

Tento komín je jednou z dominant Nového Města nad Metují. Je vidět zdaleka. Nyní, po bílém nátěru bude ještě zřetelnější.

Ale jaký je pohled z tohoto komína?

Mohu vám ho nabídnout. Ano, byl jsem na komínu po jeho dostavbě. Pršelo. Přiznám se, že když jsem se dostal dolů, tak jsem se s chutí napil z té lahvinky, kterou jsme donesli ostravským stavitelům

J.B.

OD KLADSKÉHO POMEZÍ

Články z doby mezi válkami.

Selské povstání na Náchodsku r. 1775.

Kdyby nebe vyschlo a přestaly deště,
nevyschlo by proto pole ještě,
trýzněných oráčů dost je pot skropuje,
slza robotníka denně je svlažuje.

Bída sedláků propukla po Bílé hoře v zmatená, neurčitá hnutí. Byly to výbuchy, zuřivé záchvaty, jejichž konečným cílem bylo rozbití okovů, jež je svíraly. Revoluční písně, vyzývající k odboji, živily tajně nenávist, selské žalozpěvy připomínaly bídu. A té bylo mnoho, přemnoho.

Nevolnictví se vším, co je provázelo, nebylo jediným zlem, doléhajícím na ohnutá záda zuboženého lidu. Nesnesitelný stav zvyšovaly ještě měrou vrchovatou časté vpády cizích vojsk do země.

Tak za válek pruských bylo Náchodsko do té míry vytráveno, že dle slov krále Bedřicha II. musili Prusové domáhati se tu na obyvatelstvu chleba s mečem v ruce.

Při tom všem nešetřilo vojsko ani životů lidských. Tak na př. zastřelen byl r. 1744 David Ilner z Havlovic, když se za dvěma rejtary díval, r. 1745 zastřeleni byli husary Matěj Šrejber z Vodolova a Martin Kuťák v Úpici, a téhož roku byl také farář kostelecký Václav Radkovský od Prusů dvakráte na krku šavlí ťat a pak po něm střeleno dveřmi. To jsou jen nahodilé případy, o kterých máme zprávy.

Nedivíme se proto, že ze zoufalství nad bídou a týráním opouštěli sedláci své usedlosti a stěhovali se do ciziny.

A tu pak mnohý chalupník s jedinou kravičkou donucen mocí; aby šel na statek a hospodařil. Tak se vypravuje, že na statek č. 60 v Olešnici, který Ticháček opustil, přiveden František Škoda a na jiné tamní dvě opuštěné živnosti chalupníci Semerák a Mrština.

V té době nešetřilo ani císařské vojsko domácího lidu.

R. 1762 přijížděli do vesnic náchodských husaři, aby odváděli lid k pracím na zákopech a šancích u Teplic. Nedbáno toho, že krajinu tuto nedávno kozáci vyplenili a mnohé statky zapálili, jako valovský statek ve Švatoňovicích, dva nejdolejší v Batňovicích a svobodnický statek ve Rtyni.

Daleko by nás vedlo, kdybychom líčili válečné svízele této doby.

Po uzavření míru r 1763 následovalo sice několik let pokoje, kdy sedlák své živobytí jakž takž uhájiti mohl, ale tu přišla za sebou dvě osudná léta 1770 a 1771, kdy po trvalých deštích a studenu dostavila se neobyčejná neúroda.

Tehdáž dle vypravování pamětníků přivezl František Adámek v Olešnici z celé živnosti, která měla pro 40 korců výsevku, toliko několik snopů do stodoly a z toho bylo devět desetin metelice a stoklasy.

Dle zápisu boušínského kantora Josefa Housera mleli Kostelečtí ve mlýně slatinském docela piliny se zadinou.

Bramborů tehdy u nás nebylo a korec žita zdražil se z 2 zlatých na 12 zlatých. Hlad stal se záhy všeobecným a obce se hemžily žebráky. Ubozí ořezávali kůru se stromů, vyhrabávali kořínky ze země, pařili kopřivy a tím se živili, ba mnozí sedláci dali by za věrtel zrní celou živnost, jen aby hlad ukrotili. Než potrava taková způsobila nemoci a mor mezi chudými i zámožnými. Ve Rtyni zemřelo r. 1771 22 osob, takže připadlo úmrtí na jednoho z každých 20 obyvatel.

V té době vycházela lidu malá hvězdička naděje na lepší časy. Začátkem října r. 1771 jmenovala Marie Terezie zvláštní urbární komisi pro království české. Vrchnostenské úřady měly vypracovati seznamy robot a dávek, čím který poddaný byl povinen vrchnosti a předložiti je komisi k upravení. Vrchnosti však otálely namítajíce, že zmenšení aneb zrušení robot bylo by pro ně záhubné. Nato rozeslala správa zemská jakés pravidlo, „regulativum“, dle něhož se měly vrchnosti dobrovolně s podanými dohodnouti o jich povinnostech až do konečného urovnání komisí urbámí. Dříve však, nežli k vypracování nových urbářů došlo, vznikla rozsáhlá povstání sedláků v Čechách proti vrchnostem a duchovním správcům, v severovýchodní oblasti Čech došlo k prvnímu srocení 23. ledna r. 1775 v Teplici, kde se Antonín Seidel postavil v čelo hnutí. Tam dostal se poddaným do rukou „reguliativ“, který se zdráhaly vrchnostenské úřady prohlásiti v obavě, aby nevzniklo vzbouření.

Zpráva o cirkuláři se rozšířila záhy na panství náchodské, I chytili se toho sedláci v Havlovicích a žádali svého rychtáře Jana Krále, aby do Teplic někoho vyslal na zvědy. Vydali se tam dobrovolně Jan Baudyš, sedlák, a Adam Koliska, kolář, z Úpice rodilý, kteří patent domů přinesli, načež Koliska s ním chodil po panlství náchodském a odboj připravoval.

Přední sedláci z vesnic náchodských i vzdálených scházeli se již od roku 1774 u Antonína Nývlta, svobodníka a rychtáře ve Rtyní, jenž byl krátce „Rychetský“ nazýván a znám byl jako písmák a muž na svou dobu osvícený.

Na rtyňské rychtě konány rady v příčině nouze, drahoty i osvobození od roboty. Za svého vůdce zvolili si sedláci z Náchodska Antonína Nývlta slibujíce, že jeho ve všem poslušní budou a z rychtářů utvořil se pak zvláštní výbor, jenž si dal jméno „gubernium“.

Hnutí bylo vedeno velmi obezřele. Rtyňské gubernium mělo svou kancelář, písaře i pokladníka a vypsalo na přípravy daň 6 rejcarů z každého domu. Kromě toho konány sbírky, které dosáhly na tehdejší poměry neobvyklé sumy 20.000 zl. Z Náchodska vysílány listy též do Hradecka a Bydžovska, aby všude lid byl připravován k odepření roboty a k vynucení narovnání s vrchností.

Předními členy gubernia byli Václ. Šrejber, rychtář, a Šimon Nývlt, oba ze Svatoňovic, Jan Nývlt z Batňovic, Jiří Celba, rychtář z Radce, Ondřej Rosa ze Suchovršic, Jan Vít, rychtář z Maršova, Josef Berger, rychtář z Libňatova, Michael Pfeifer ze Rtyně a uvedení již Jan Král, Jan Baudyš a Adam Koliska z Havlovic. Nývltovým pobočníkem byl také Karel Dostál ze Lhoty Máchovské, jejž rozkazy gubernia roznášel po panstvích okolních.

Vzpoura vypuknouti měla o slavnosti svatojanské v Praze, avšak netrpělivostí a nedočkavostí německých sedláků v severovýchodních Čechách došlo k předčasným bouřím. a tak nezbývalo rtyňskému guberniu jiného než plouti s obecným proudem. Proto také dán rozkaz, aby se sedláci zdržovali všelikého plenění, ale aby z každého stavení bud hospodář aneb čeledín očekával připraven na znamení zvonu a na neděli 19. března sezváni všichni rychtáři z Náchodská na poradu do Rtyně. Tu pak ujednáno, že rychtářové s muži obce své se sejdou druhého dne a spojené zástupy potáhnou k zámku náchodskému, kde budou páni nuceni vyjednávati.

Mnoho rychtářů a sedláků dostavilo se do Rtyně na rychtu, jen slatinský rychtář Václav Řehák, pominuv Rtyně vydal se na zámek náchodský, aby se poradil s tamními úředníky. Zpráva o Řehákově zradě pobouřila shromážděné ve Rtyni tak, že 50 sedláků na koních chtělo pro Řeháka do Slatiny dojeti a jen pozdní doba noční tomu zabránila.

Ráno však dne 20. března vydali se do Slatiny rychtáři havlovický, maršovský a libňatovský, s nimi zároveň 300 sedláků z Kyje, Radče, Sedloňova, Červené Hory a z jiných vsí okolních a Řeháka vzali s sebou jako zajatce k Náchodu. Za Lhotkami, blízko zámku u kříže, měl bytí ztýraný Václav Řehák před tváří veškerého lidu souzen. Zatím přitáhl k Náchodu jiný zástup povstalců z Kostelce, Rtyně a Batňovic s Nývltem Rychetským v čele, jenž Řeháka v mdlobách pohříženého od dalšího tělesného týrání osvobodil a uložil mu jen pokutu do 28 vesnic, a to do větších po 1 zl, 30 kr. a do menších po 1 zl.

Rychetský s deputací vnikli do zámku, kdež marně pátrali po císařském patentu, robotu zrušujícím. Úředníci panští povolujíce

však naléhání sešlých zástupů, přijali narovnání od Nývlta podané, dle něhož měla býti robota na nepatrné povinnosti omezena a podepsali je, ale s výhradou, že narovnání to platí jen do příchodu c. k. komise.

Leč již v příštích dnech vyslán byl do Čech generál hrabě Wallis, aby původce selského povstání vypátral a do vazby přivedl. Na Náchodsko vyslán byl od pluku Kolloredova nadporučík hrabě Rajský se 30 muži, kteří se rozjeli po vesnících zatýkati členy gubernia.

Hrabě Rajský přibyv dne 4. dubna do Rtyně přepadl rychtu v té době, kdy právě konána byla schůze selského gubernia. Vraziv s pistolí v ruce do jizby kázal přítomné povstalce svázati a na voze do Hradce Král. dopraviti, odkud pak s jinými zajatci byli odvezeni do Prahy a tam na Malé Straně uvrženi do vězení.

Jedině Michalovi Pfeifrovi ze Rtyně podařilo se prchnouti a v přestrojení ženském se skrývati; také Karel Dostál, který byl včas varován, uprchl do Kladska. Nývlt-Rychetský ze Rtyně a kolář Kolíska z Havlovic odsouzeni novoměstským soudem v Praze k trestu smrti, rozsudky ty však byly zrušeny a změněny Nývltovi na dvě léta k veřejné práci v pražských ulicích a Koliskovi v desetiletou vazbu v zemské trestnici.

Výsledkem selského povstání bylo vydání nového robotního patentu (13. srpna 1775), jehož podstatou bylo vyměření roboty dle výše daní, stanovení normální doby pracovní a úplná odstranění mimořádné roboty.

V. Schreiber.

Ratibořice.

Býval jsem tam ze Studnic i denně. Přeběhl jsem „Kozlář“, les, jehož jedna půle dýše tmavým smrčím, druhá se směje dubinou a obě zabíhají k potoku pod chladné, mihotavé stíny olšin, pak vzhůru vozovou cestou, lemovanou šípkem a ostružinou a už jsem byl pod Žernovem. U nohou lesy, na obzoru modravé hory Orlické, Bor, Hejšovina a v tomto rámci bílé domy osad Studnice, Kramolna, starý Dobenín, Nové Město, Skalice bližší i vzdálenější, jasné, svítící v slunci i zatažené mlhou, zamlklé jaksi.

Za chvíli zapadáš už do té hluboké vrásky, na jejímž dně Ratibořice — zámek, dvůr, mlýn, hostinec, „Staré bělidlo“ i s nedalekým Viktorčiným splavem a s několika chalupami v stráni, pod níž hučí Úpa. Ano, Úpa! Jako by v ní byla duše údolíčka. Blýská se, pění, vypravuje, otírá mokré své boky o zelené stráně, o svěží, smaragdová luka. Běží a běží, hovoří ve dne, hovoří v noci — jak dávno tomu, co se v ní šplouchávaly bílé Barunčiny nožky? Jak dávno tomu, co odnesla Barunčin proutek do dalekého, dalekého moře? A kolikrát už od té doby odplavila spadalé listí zežloutlých svých strání? Není daleko sto let.

Chodím po bílých cestách. Běží sem tam, postlané stínem kaštanů a lip nebo zaplavené sluneční září. Úchvatná, veliká, svatá je tady příroda! Ať sláva léta, pilná zeleně a slumce, ať teskno podzimu s šelestem žlutého a zarudlého listí, ať nekonečné ticho bílé zimy či vítězná píseň jara, kdy stráně zvoní tisíci stříbrných pramenů, kdy hvízdá drozd a volá kukačka: vše mluví zde řečí kouzelnou a neodolatelnou!

A ve všem tom a za vším tím cítíš zde jediné jméno, veliké, vzácné, drahé:

Němcová.

Ona to byla, jež učinila tuto krásu zde kolem slavnou slávou světovou. A vzpomeneš na její hořký život, na hrozný balvan jejího utrpení, nemůžeš nevzpomenouti — a náhle se ti zdá, že pohaslo slunce, zešeřely cesty, zachmuřily se stráně, že utichlí ptáci, že temněji hučí řeka.

Němcová na údolíčko nemohla zapomenouti. Vzpomínky na ně ozývají se v jejích pracích, v jejích dopisech, v nejhorších dobách, kdy ani chleba nebylo dosti, kdy nemoc, zklamání a hoře drtily tělo i duši, utíkala alespoň myslí svou sem, do tohoto překrásného koutku. Byl to útěk od bídy, trampot a bolestí života do bezstarostného, krásného mládí, ráje navždy ztraceného. A tak stalo se ratibořické údolí takřka obsahem té podivuhodné, neobyčejné knihy, „Babičky“, jež naplňuje dnes tklivým svým kouzlem duše čtenářů širého světa. Vzpomínky na údolíčko a sladké chvíle dětství v něm zanítily duši v nejčistší a nejkrásnější tvůrčí plamen, jakých jen málo planulo v uměleckých nitrech.

Ano, býti v Ratibořicích znamená mysliti na Němcovou. Vidíš ji před sebou, krásnou, štíhlou paní ebenových vlasů, hlubokých, smutných očí. Léta prchají, čas zanáší je jako Úpa své vlny, daleko, bez návratu ale kouzelnou, vonnou bytost Němcové cítiti zde na každém kroku.

Den uteče jako sen a večer, noc snese se .nad kraj. Nad temnými stráněmi rozhoří se hvězdy — stejné jako tehdy za Barunčina dětství. I měsíc nahlédne (přes vrcholy stromů a opřede všechno teskným svým světlem. Od řeky lehounce plíží se bělavá mlha — živě vzpomeneš na výjev z „Babičky“, na scénu z nejkrásnějších. Zdá -se ti, jak od mlýna mihla se ženská postava. V bílé plachetce, jak plachá srna zaskočila do setmělých luk. Naslouchá — jen řeka hučí a mlýn. Kristla je to. Trhá kvítí na svatojanský věneček.

Je tomu už 66 roků, co neklidné, žíznivé, nešťastné srdce veliké spisovatelky spí na vyšehradském hřbitově, ale v údolíčku jeho tepu naslouchámе podnes.

S. Touc.

Škola a válka.

Byla by to kapitola dlouhá, neveselá. Obsahovala by vzpomínky na pokoření nejhlubší!

Nikdy neměla větších a těžších úkolů než v době válečné. Jen jí, české škole, která byla v živém styku i s nejzapadlejšími chaloupkami v horách, mohla jako Popelce macešská „Širší vlast“ a její pyšná dcera „Byrokracie“ diktovati úkoly, na něž si netroufal žádný úředník, žádný úřad. Jen na ni uvaliti mohly pak plnou odpovědnost za nezdary, v nichž se zhroutil vyděračný a necitný státní aparát. Avšak i česká škola, v níž sídlel povětšině pravý duch lásky k vlasti a víra v ideály národního sebeurčení, nesla své pokoření statečně, trpělivě a doufanlivě. Hořký kalich nevděku jí ovšem neminul.

Mladší učitelstvo rozehnáno bylo do války a stíháno jako živel nespolehlivý a jejich úkol, místo, zůstalo opuštěno a mezery — ty nejširší — cítíme stále.

Válka degradovala vyučovací úkoly skoro úplně. Činnost výchovnou zpotvořila na dresuru pro pěstování rakouské státní loyality. Neměla dosti na té lživé výchově, kterou pociťoval stejně s odporem učitel, děti i rodina. Válka žádala víc: dohled na vlastenecké chování občanů mimo školu, ve spolcích i v kostele! Ukládala sebevražednou výchovu rakousko-vojenskou mezi mládeží českou a uložila učitelstvu, aby bylo na stráži proti „podvratným proudům“ v národě.

Představení školy mluvili s učitelem tvrdě. Nebyl již jen učitelem, byl také strážníkem, četníkem, revidentem, rekvisitorem, exekutorem, ne-li inkvisitorem. A nebylo každému ve funkcích těch blaze! I tady vojna lámala slabé a utvrzovala silné; to se cítilo i pamatovalo.

A přece zůstane nedoceněno, kolik vykonala škola v oboru péče sociální na poli válečné humanity ke zmírnění bídy v zázemí i utrpení vojska, kolika pomohla ulehčiti nouze, zaplašit žaly, rozptýlit pochybnosti, posílit v beznaději a hlavně ve víře v novou budoucnost.

A nade vše! Čím byla v době — kdy v naších chaloupkách bylo prázdno a v kamnech studený popel — čím byla dětem, začasté tak zoufale opuštěným, hladným, polonahým. Byly to úkoly, o nichž se dnes již ani nezdá, úkoly vznešené a krásné — služba opuštěnému dítěti.

A prohlížíme-li dnes listy školních válečných kronik po deseti a více letech, kdy ubohý učitel nebyl víc než „loutkou cizí zvůle“, dovedeme chápat, litovat i odpouštět, dovedeme i pochopit, jaký útlak bezměrný ležel na všem životě, ale že nejvíce snad tížil tady, kde škole „národní“ uložen úkol nejstrašnější, strašný jako sen

Abrahamův: zabíjet v duši české mládeže nejdražší ideály národa, dědictví slavné minulosti, Ale těm ideálům se škola naše česká nikdy, ani pod útlakem, nezpronevěřila.

-ka.

Pozemková reforma v našem kraji.

Válka světová ukázala lidu, jakou cenu pro člověka má kousek vlastní půdy.

Kdo za války měl kde sít a sklízet, nepoznal tak válečné bídy, jako „bezzemci", neboť měl jistou svoji skývu chleba — ale za zrno, brambory a ostatní polní plodiny mohl si výměnou opatřiti vše, čeho se jiným tolik nedostávalo: šaty, boty, cukr, mýdlo, tabák, dříví, uhlí atd.

Poznání, že pole ochrání člověka před nouzí, byl hlavní pramen, z něhož vytryskla žádost lidu po přídělu půdy — a pak vtělila se v zákony o pozemkové reformě.

A tak v prvním desítiletí naší svobody dochází i v našem kraji k značnému přesunu půdy z rukou velkostatků do majetku zemědělců.

Náchodský velkostatek před parcelací zabíral 2457 ha rolí a luk, 4556 ha lesů a jiné půdy 419 ha. Činila tedy jeho výměra 7432 ha. Z této výměry dostalo se do rukou lidu celkem 2095 ha, dlouhodobí pachtýři obdrželi z toho 312 ha a z volné ruky prodáno bylo velkostatku novoměstskému 638 ha. Dvory: Dubno, Chvalkovice, Lhotky, Miskolesy, Riesenburk, Malá Skalice, Svinišťany, Šonov a Třebešov byly rozparcelovány celé, Ratibořice a Heřmanice částečně. Zbytkové statky měří 477 ha.

Uchazečů o půdu přihlásilo se celkem 1960; z nich bylo bezzemků 461, zemědělců 675 a 824 žadatelé se smíšeným zaměstnáním. Pozemky poděleni byli jen 632 žadatelé (32%). a to 60 bezzemků (13%), 312 zemědělců (46%) a 260 se smíšeným zaměstnáním (31%).

Cena 1 ha meliorovaných luk dostupovala až 10.000 Kč, 1 ha pole byl za 2.500 až 5.000 Kč.

Z výměry velkostatku opočenského, jež činila 9786 ha, připadalo na pole a luka 4215 ha, na les 5.205 ha, na ostatní půdu (rybníky, pastviny atd.) 366 ha. Pozemková reforma zabrala a rozparcelovala roku 1922 pozemků ve výměře 1070 ha, roku 1924 o výměře 1534 ha, celkem 2605 ha. K tomu nutno ještě přičísti pozemky přidělené dlouholetým pachtýřům, jež měřily 946 ha, rozptýlenou půdu o výměře 173 ha, 20 ha půdy, jež zabrala stavební akce a konečně 635 ha lesů (revír Frimburk), jež prodány byly z volné ruky velkostatku novoměstskému, takže velkostatek opočenský zmenšil se celkem o 4379 ha.

R. 1922 úplně rozděleny byly dvory Jeníkovice, Skalka, Přepychy, Trnov, Ledeč a Doubravice, o dva roky později dvory Vranov - Lhotka, Ostrov a Tošov, Podzámčí a Pulice rozparcelovány byly r. 1924 jen částečně. Při Podzámčí zůstalo pro velkostatek 157 ha, v Pulicích 185 ha půdy.

Zbytkové statky měří 441 ha.

Žadatelů o půdu bylo celkem 1320, a to bezzemků 45tí, zemědělců 563, se smíšeným zaměstnáním 323 osoby. Přídělu dostalo se úhrnem 902 žadatelům (72%). Z nich bylo 283 bezzemci (31%), 397 zemědělců (44%) a 222 osoby se smíšeným zaměstnáním (25%).

Cena půdy na opočenském panství pohybovala se mezi 3.000—6.000 Kč za 1 ha.

Panství novoměstské měřilo před parcelací 1875 ha, z čehož bylo orné půdy a luk 1078 ha, lesů 667 ha a Ostatní půdy 130 ha. Dlouholetí pachtýři vykoupili 472 ha, z volné ruky odprodáno 163 ha, celkem zmenšen velkostatek novoměstský o 635 ha. Koupí revíru čermenského (638 ha) a frimburského (540 ha) dosáhl velkostatek výměry 2450 ha, tedy větší, nežli byla jeho původní výměra. Dnes patří k velkostatku 1960 ha lesů, 395 ha rolí a luk, z čehož 256 ha je reservováno pro zemskou regulační komisi pro úpravu řek (reserva pro náhradu pozemků, jež budou zatopeny vodní nádrží u Čes. Skalice).

Pro drobný příděl zabráno 163 ha, a to od dvora Městec 103 ha, od Osičko 54 ha, Osmy 1 ha, Rozkoše 5 ha.

Uchazečů o příděl bylo celkem 1056, z nichž bylo 236 bezzemků, 629 zemědělců, 191 osoba se smíšeným zaměstnáním. Přídělu dostalo se pouze 311 žadatelům (29%), a to 51 bezzemkům (16%), 210 zemědělcům (67%) a 50 osobám se smíšeným zaměstnáním (16%). Cena 1 ha rolí byla od 1.600 Kč do 2.600 Kč, 1 ha luk od 2.200 Kč do 3.800 Kč.

Ze dvorů Bezděkov, Ledhuj a Klášterní, patřících velkostatku Police nad Met., r. 1923 bylo převzato a rozparcelováno 292 ha. Z 661 žadatelů dostalo se přídělu pouze 402.

Celkem tedy v našem kraji dostalo se v ruce drobných zemědělců 13.489 ha půdy, čímž ovšem zdaleka ještě nebyly splněny naděje lidu v pozemkovou reformu. Dosvědčuje to rozdíl v číslicích uchazečů vůbec — a těch, kterým se přídělu dostalo. Tak kupř. na panství Police n. Met. 661 žadatelů uchází se o pozemky o výměře 830 ha, ale přiděleno bylo 402 žadatelům pouze 292 ha. Na panství novoměstském vyšli na prázdno 734 žadatelé, na Náchodsku 1338 žadatelů, na Opočensku 440 žadatelů, na Poličku 159 žadatelů, což činí celkem 2671 žadatele.

Jan Beran.

Na okraji velké doby. Předzvěsti nové doby.

(Dle kroniky školní.)

Věřím i já Bohu, že po přejití vichřic hněvu, hříchy naišimi na hlavy naše uvedeného, sláva věcí Tvých k Tobě zase navrátí se, ó lide český, a pro tuto naději Tebe dědicem činím všeho toho, co jsem koli po předcích svých byla zdědila a přes těžké a nesnadné časy přechovala, nýbrž i v čemkoliv dobrém skrze práci synů svých a požehnání Boží rozhojněné jsem přijala, to všecko Tobě odkazuji.

Jam Amos Komenský: Kšaft umírající matky jednoty Bratrské.

Počátky nové doby! Všecko, co předcházelo, byly určité zprávy z bojiště a politické projevy českého poselstva a uvědomělých činitelů v našeim národě. Byla to především proklamace českých spisovatelů, potom projev státoprávní Českého svazu na radě říšské (v květnu 1917), první politické projevy našich obcí již 3. června 1917, proklamace českých poslanců v Praze (6. ledna 1918), dubnová přísaha, květnové slavnosti v Praze (Jubileum Nár. divadla 1867—1917) působily mohutným dojmem, potom zprávy o kapitulaci bulharské armády (6. října 1918) a konečně došlo k památnému prohlášení české samostatnosti 28, října v Praze.

Samostatný stát československý vstoupil v život. Aby zachována byla souvislost dosavadního řádu právního se stavem novým, aby nenastaly zmatky a upraven byl nerušený přechod k novému státnímu životu, Národní výbor jménem československého národa jako vykonavatel státní svrchovanosti nařizuje:

Článek I.

Státní formu československého státu určí Národní shromáždění s československou Národní radou v Paříži, jako orgánové jednomyslné vůle národa.

Než se tak stane, vykoná státní svrchovanost uvnitř státu Národní výbor atd.

Podepsáni: Ant. Švehla v. r., Dr. A, Rašín v. r., Jiří Stříbrný v. r., Dr. Fr. Soukup v. r., Dr. Vávro Šrobár v. r.

Počátky konstitučního života.

Byla-li 28. a 29. října provedena nekrvavá revoluce osvobozeného národa, bylo hnutí toto vyvrcholeno 30. října úplnou kapitulaci vojenské moci rakouské a nový zákonodárný život zahájen velepamátným dnem 14. listopadu, kdy v bývalé památné budově sněmovní v Praze zahájeno bylo za předsednictví Dra K. Kramáře první Národní shromáždění, tehdy rozšířený Národní výbor.

Tu prohlášena byla úplná samostatnost československého státu, sesazení dynastie Habsburské a za presidenta našeho státu zvolen za velikého nadšení T. G. MASARYK, nejzasloužilejší osvoboditel československého národa.

21. prosince přijel náš p. president do Prahy a složil slib do rukou vlády.

Z Washingtonské deklarace:

Demokracie porazila theokratickou autokracii. Militarismus je zničen — demokracie je vítěznou — na základech demokracie lidstvo bude reorganisováno. Mocnosti temnoty sloužily vítězství světla — vytoužený věk lidstva vzchází. Věříme v demokracii, věříme ve svobodu — a ve svobodu vždy větší a větší.

(V Paříži 18. X. 1918).

J. Petr.

AKTUALITA

Kostel Narození P. Marie dostane novou fasádu. Sláva, Nové Město bude hezčí.

Komenského ulice získává směrem k Rychtě novou tvář. Mezera je zaplněna.

J.B.

VTIPY NA ZÁVĚR

Mladá nevěsta se převléká do svatebních šatů a zatímco jí maminka pomáhá, dívka začne: „Mami, potřebovala bych se tě na něco zeptat...?“ „Já vím, ale neboj se Miluško, dneska večer zjistíš, jaké je to mít poprvé muže, navíc muže, kterého miluješ, jistě to bude nádherné, jen se ničeho neboj, uvidíš, že to bude příjemné překvapení.“ „Mami, tohle už znám, já chtěla recept na nádivku!“

Před svatebním obřadem přijde muž za knězem s pětistovku a prosí ho, zda by byl tak laskav a vynechal ze své řeči ty nemoderní sliby celoživotní lásky a věrnosti? Kněz je sice trochu překvapený, ale co mu zbývá, muži to odsouhlasí. Když svatební obřad dospěje do stadia, kdy si mají snoubenci vyměnit své sliby, se kněz zadívá na muže a spustí: „Slibujete, že zde přítomné Jarce dáte modré z nebe, budete plnit každé její přání, nosit ji na rukou, připravovat snídaně do postele a to vše stvrdíte nyní políbením její nohy?“ Chlap kouká jak praštěný, ale co se dá dělat, kostel je plný lidí, tak to vše slíbí, poklekne a políbí nevěsteř botu. Po obřadu se přiřítí za knězem a říká: „To jste mi mohl říct, že ten slib nezměníte, já bych to pochopil, nemusel jste mě tam zesměšnit úplně před všemi!“ „Ale já vás přeci nechtěl zesměšnit, ale vaše manželka mi udělala lepší nabídku.“

Po svatebním obřadu jde novopečený manžel vyrovnat účet s knězem a ptá se ho, kolik je dlužný? „Dejte mi mladý muži tolik, na kolik si ceníte svou manželku.“ Muž chvíli váhá, vypadá to, že počítá a pak podá faráři stovku. Farář se nejdřív zklamaně podívá na stovku, pak koukne na nevěstu a vrátí ženichovi padesátku.

O svatební noci vezme muž svou nopečenou manželku do hotelu a v dobrém rozmaru objedná apartmá na celý víkend. Recepční se na ta slova nakloní k ženě a špitne jí do ucha: „Asi se mu moc líbíte, jindy si u nás objedává pokoj jen na jednu noc.“

Přijde nová, mladá učitelka náboženství do třídy a ptá se hned žáků: „Co je to, je to červené a běhá to po stromech.“ Vzadu se hlásí Pepíček a hned odpovídá: „Normálně bych řekl, že to bude veverka, ale že jste to vy, tak řeknu Ježíšek.“

„Pepíčku, představ si, že máš sto korun, přijdeš za svým tatínkem a požádáš ho, aby ti přidal k tvé stokoruně ještě jednu stovku, kolik budeš mít?“ „Pořád sto.“ odpoví suverénně Pepíček. „Ale ne, chlapče, ty vůbec neumíš počítat!“ „Já umím počítat, ale počítám, že vy vůbec neznáte mého tatínka!“

Učitel diktuje dětem úlohu: „Pan učitel vydělává 12 tisíc korun, měsíčně utratí osm tisíc za nájem, 3 tisíce za jídlo a 2 tisíce za zábavu. Otázka zní: jak mohu úspěšně ukončit ročník? S řešením vám mohou pomoct i vaši rodiče.“

„Pepíčku, kdo to byl Attila?“ ptá se paní učitelka. „Attila byl barbar, prosím!“ hlásí Pepíček. „A to je všechno?“ doptává se učitelka. „A vám se to zdá málo?“

„Tak si představte, že Armstrong už přiznal, že dopoval. Teď mu určitě vezmou i to přistání na měsíci.“

Přijde promrzlý sportovec-lyžař po tréninku domů a mumlá si: „Co jsem to jenom chtěl, najíst se?“ A tak se nají, ale stále to není ono. „Že by napít se?“ Napije se, ale pořád není spokojený. „Hm, dát si sprchu?“ Ale ani poté, co se ohřeje pod sprchou, není úplně spokojený. „Už to mám, sundat lyže!“

Když se potkají dělníci, hovoří spolu o fotbale, když se potkají dva zástupci střední třídy, hovoří o tenise, když se potkají dva businessmani, hovoří o golfu. Co z toho plyne? Čím více peněz, tím menší koule.

ŽERTOVNÉ OBRÁZKY

Zpracoval: ing. Jindřich Buchal, ČSA 821, Nové Město nad Metují, 54901.
www.novomestskykuryr.info.
Zveřejněno v „Novoměstském kurýru“ vždy poslední den v příslušném měsíci.
Není určeno pro tisk. © PC Print.

Lovecký zámek z roku 1700 vystavěný Jeronýmem Colloredem. Foto J.B.

Pohled přes rybník „Velký Nadýmač“ na obec Bolehošť. Foto: J.B.